

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA
MÁSODIK SZEKCIÓ

LOKPO ÉS TOURÉ kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(10816/10. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2011. szeptember 20.

VÉGLEGES

2012. március 8.

A Lokpo és Touré kontra Magyarország ügyben,
az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként
tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Françoise Tulkens, *elnök*,
Danutė Jočienė,
David Thór Björgvinsson,
Giorgio Malinverni,
Sajó András,
İşıl Karakaş,
Paulo Pinto de Albuquerque, *bírák*

és Stanley Naismith, a *Szekció Hivatalvezetője*,

2011. augusztus 30-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően
az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (10816/10. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján két elefántcsontparti állampolgár, Paul Thibaut Lokpo and Ousmane Touré („a kérelmezők”) 2010. február 18-án terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőket Fazekas T., Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) Hóltzl L. kormányképviselő képviselte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból.

3. A kérelmezők azt állították, hogy 2009. április 9. és szeptember 10. között fenntartott őrizetük törvénytelen volt, s ezt a helyzetet a bírósági felülvizsgálat sem orvosolta. A kérelmezők az Egyezmény 5. cikkének 1. és 4. bekezdésére, valamint a 13. cikkre hivatkoztak.

4. 2010. augusztus 25-én a Második Szekció elnöke úgy határozott, hogy közli a panaszt a Kormánnyal. Arról is döntés született, hogy a kérelem érdeme és elfogadhatósága egyidejűleg kerül elbírálásra (29. cikk 1. bekezdés).

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

5. A kérelmezők megnevezésük sorrendjében 1990-ben, illetve 1984-ben születtek. A kérelem benyújtásakor az első kérelmező Budapesten, a második kérelmező pedig Nyírbátorban élt.

6. A kérelmezők illegálisan léptek Magyarország területére, s 2009. március 10-én a rendőrség elfogta és őrizetbe vette őket. Másnap

elrendelték kiutasításukat, melynek végrehajtását azonban gyakorlati nehézségek miatt felfüggesztették. Végleges hatállyal elrendelt kiutasításukra figyelemmel március 20-ig idegenrendészeti őrizetbe helyezésüket rendelték el. Március 18-án azonban menekült státuszt kértek, azt állítva, hogy homoszexualitásuk miatt hazájukban üldöztetést szenvedtek.

7. A menekültügyi eljárás március 25-én kezdődött, s április 9-én a menekültügyi hatóság – egy, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal alá tartozó szerv – kihallgatta a kérelmezőket. Ugyanezen a napon ügyüket érdemi szakaszba utalták. A menedékkérelről szóló törvény 55. § (3) bekezdése szerint (ld. alább, a II. fejezetben) ha az ügy ebbe a szakaszba kerül, akkor a menekültügyi hatóság kezdeményezésére az idegenrendészeti hatóság (egy, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal alá tartozó másik szerv) megszünteti a menedékkérelők őrizetét. A kérelmezők azonban továbbra is őrizetben maradtak. Május 28-án lefolytatott újabb meghallgatásukat követően menedékkérelmüket június 19-én elutasították. A kérelmezőknek ezt a határozatot megtámadó bírósági keresete sikertelen volt.

8. A kérelmezők ügyvédje az 55. § (3) bekezdés alapján kérte a kérelmezők szabadlára helyezését. Mivel azonban a menekültügyi hatóság nem kezdeményezte szabadlára helyezésüket, az idegenrendészeti hatóság megtagadta a kérelem teljesítését. 2009. július 20-án a kérelmezők ügyvédje az őrizet bírósági felülvizsgálatát kérte. Az indítványt a Nyírbátori Városi Bíróság 2009. augusztus 19-én azzal a formális indokolással utasította el, hogy mivel a menekültügyi hatóság nem kezdeményezte a kérelmezők szabadlára helyezését, az idegenrendészeti hatóság nem volt köteles szabadlára helyezésüket elrendelni, ezért őrizetük törvényes volt.

9. A kérelmezőket csak 2009. szeptember 10-én, az ilyen ügyekben foganatosítható őrizet maximális időtartamának lejártát követően helyezték szabadlára.

II. RELEVÁNS HAZAI ÉS NEMZETKÖZI JOG

1. *A közigazgatási és hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Közigazgatási eljárási törvény)*

13. §

„(2) E törvény rendelkezéseit [alkalmazni kell] ... c) a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek és a harmadik országbeli állampolgárok beutazásával és tartózkodásával kapcsolatos eljárásokban, valamint a menedékkérelési eljárásban ... ha az ügyfajta vonatkozó törvény eltérő szabályokat nem állapít meg.”

20. §

„(2) Ha a hatóság eljárási kötelességének a rá irányadó ügyintézési határidőn belül nem tesz eleget, a felügyeleti szerv az erre irányuló kérelem megérkezésétől vagy a hivatalos tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül kivizsgálja a mulasztás okát, és - az ügyfajta irányadó ügyintézési határidő és a döntés-előkészítés fokának figyelembevételével megállapított - határidő túzésével a mulasztó hatóságot az eljárás lefolytatására utasítja ...

(6) [...] ha az adott ügyben nincs felügyeleti szerv, vagy a felügyeleti szerv az intézkedési, eljárási kötelezettségének nem tesz eleget, az ügyfél kérelmére a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság kötelezi a hatóságot az eljárás lefolytatására.”

2. A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (Harmadik országbeli állampolgárokról szóló törvény)

51. §

„(2) Ha a harmadik országbeli állampolgár menekültügyi eljárás alatt áll, a visszairányítás, illetve a kiutasítás csak a menekültügyi hatóság kérelmet elutasító jogerős és végrehajtható határozata alapján hajtható végre.”

54. §

„(4) Az idegenrendészeti et meg kell szüntetni, ha

- a) a kiutasítás végrehajtásának feltételei biztosítottak;
- b) nyilvánvalóvá válik, hogy a kiutasítást nem lehet végrehajtani;
- c) az elrendelésétől számítva hat hónap eltelt.”

3. A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (Menedékjogi törvény)

51. §

„(1) Ha a dublini rendeletek alkalmazásának feltételei nem állnak fenn, a menekültügyi hatóság dönt a kérelem elfogadhatósága kérdésében.

(2) Elfogadhatatlan a kérelem, ha

- a) a kérelmező az Európai Unió valamely tagállamának állampolgára;
- b) a kérelmezőt más tagállam menekültként ismerte el;
- c) a kérelmezőt valamely harmadik ország menekültként ismerte el, feltéve, hogy ez a védelem a kérelem elbírálásakor is fennáll, és a szóban forgó harmadik ország a kérelmezőt visszafogadja;

- d) a jogerős elutasító döntést követően ugyanaz a személy azonos ténybeli alapon nyújt be kérelmet.”

55. §

„(1) Ha a menekültügyi hatóság a kérelem elfogadhatóságát állapítja meg, a kérelmet érdemi eljárásra utalja...

(3) Ha a menekültügyi hatóság a kérelmet érdemi eljárásra utalja, és a kérelmező idegenrendészeti őrizetben van, a menekültügyi hatóság kezdeményezésére az idegenrendészeti hatóság az őrizetet megszünteti.”

56. § (Érdemi eljárás)

„(1) A menekültügyi hatóság a kérelmet részletes vizsgálati eljárásra utaló végzésben a kérelmező részére szálláshelyként - kérelmére - magánszálláshelyet, ennek hiányában befogadó állomást vagy szerződés alapján fenntartott más szálláshelyet jelöl ki, kivéve, ha a kérelmező ... személyi szabadságot korlátozó intézkedés hatálya alatt áll.

(2) A kérelmező a részletes vizsgálati eljárás, valamint a részletes vizsgálati eljárásban hozott döntés bírósági felülvizsgálatának ideje alatt köteles a számára kijelölt szálláshelyen életvitelszerűen tartózkodni.

(3) A részletes vizsgálati eljárást a részletes vizsgálati eljárásra utaló végzés meghozatalától számított két hónapon belül kell lefolytatni.”

4. A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól

18. cikk (Őrizet)

„(1) A tagállamok senkit sem tarthatnak őrizetben kizárólag azon az alapon, hogy az érintett menedékjog iránti kérelmet nyújtott be.”

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 5. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK MEGSÉRTÉSE

10. A kérelmezők azt panaszolták, hogy 2009. április 9. és szeptember 10. között fenntartott őrizetük önkényes volt, és azt a bírósági felülvizsgálat sem orvosolta. Az Egyezmény 5. cikkének 1. és 4. bekezdésére, valamint a 13. cikkre hivatkoztak. A Kormány vitatta az állítást. A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmet egyedül az 5. cikk 1. bekezdése alapján kell vizsgálni, melynek releváns része kimondja:

„1. Mindenkinnek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve az alábbi esetekben és a törvényben meghatározott eljárás útján: ...

f) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel az országba való jogtalan belépés megakadályozása céljából vagy olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki ellen intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása céljából.”

A. Elfogadhatóság

11. A Kormány úgy érvelt, hogy a kérelmet elfogadhatatlanná kell nyilvánítani, mivel a kérelmezők nem terjesztették hazai bíróságok elé mindazon érveket őrizetük törvénytelen voltával kapcsolatban, amiket a Bíróság elé terjesztettek; különösen, a Nyírbátori Városi Bíróság előtt nem érveltek azzal, hogy a Harmadik országbeli állampolgárokról szóló törvény 54. § (4) bekezdésének b) pontja alapján őrizetüket meg kell szüntetni, mivel kiutasításuk nem hajtható végre. Továbbá, nem nyújtottak be kérelmet a Közigazgatási eljárási törvény 20. §-a alapján, ami panaszuk orvoslására alkalmas bírósági jogorvoslat lett volna.

12. A kérelmezők úgy érveltek, hogy egy, a 20. § alapján előterjesztett – közigazgatási, rendkívüli és diszkrecionális jellegű – kérelem nem lett volna hatékony jogorvoslat az adott körülmények között. Különösen azért nem, mert az őrizetük törvényességét megtámadó indítványt bírói – nem csupán közigazgatási – ágon már elutasították, amikor a Nyírbátori Városi Bíróság felülvizsgálta a szabadlábra helyezésüket elutasító közigazgatási határozatot (ld. fenti 8. bekezdés). Ez utóbbi határozatot az idegenrendészeti hatóság hozta meg, amely ugyanazon állami szervhez – nevezetesen a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalhoz – tartozó intézményi egység, mint amelyhez a menekültügyi hatóság tartozik. Ilyen körülmények között nem lehetett arra számítani, hogy ez a közigazgatási felügyeleti szerv orvosolni fogja helyzetüket.

13. A Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmezők elsősorban a Menedékjogi törvény 55. § (3) bekezdésére hivatkozva kérték őrizetük törvényes voltának bírósági felülvizsgálatát. Az ügyet tárgyaló bíróság elutasította kérelmüket, észrevételezve, hogy a menekültügyi hatóság nem kezdeményezte szabadlábra helyezésüket (ld. fenti 8. bekezdés). Ilyen körülmények között a Bíróság meggyőződött arról, hogy a kérelmezők a hazai hatóságok elé terjesztették az Egyezményben számukra biztosított jogokkal kapcsolatos állítólagos sérelmek lényegét. A Bíróság továbbá úgy véli: a kérelmezők számára nem lehet követelményként állítani a bírósági felülvizsgálaton túli, a Közigazgatási eljárási törvény 20. §-a szerinti eljárás igénybe vételét is. A Bíróság úgy véli: ésszerűen nem lehetett arra számítani, hogy az idegenrendészeti hatóság és a menekültügyi hatóság közös felügyeleti szerve orvosolni fogja az utóbb említett szerv észlelt mulasztását, miközben

egy bírósági határozat már helyben hagyta a szerv magatartását. A Bíróság mindenesetre úgy véli, hogy a bírósági felülvizsgálat igénybe vételével a kérelmezők biztosították a hazai hatóságok számára annak lehetőségét, hogy az Egyezmény állítólagos megsértését helyrehozzák. Ebből következően a kérelmet a hazai jogorvoslatok kimerítésének elmulasztása miatt nem lehet elutasítani. A Bíróság azt is megjegyzi, hogy a kérelem nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben, és semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért azt elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

14. A kérelmezők úgy érveltek, hogy ha a Menedékjogi törvény 55. § (3) bekezdése megfelelő módon került volna alkalmazásra, akkor a menekültügyi hatóságnak a menedékjogi eljárás érdemi szakaszba lépésekor kezdeményeznie kellett volna szabadlábba helyezésüket. Ennek elmulasztása törvénytelené tette őrizetük fenntartását. Az 55. § (3) bekezdésének nem egyértelmű megfogalmazása mindenesetre diszkrecionális közigazgatási gyakorlatot eredményezett annyiban, hogy a menekültügyi hatóság főszabályként nem kezdeményezte azon menedékkérők szabadlábba helyezését, akiknek az ügyét érdemi szakaszba utalták. A kérelmezők szerint a „menekültügyi hatóság kezdeményezésére” kifejezést úgy kell értelmezni, mint ami kötelezettséget ró a menekültügyi hatóság számára, máskülönben elfogadhatatlan jogbizonytalanság keletkezne ezen a területen. Továbbá, a Harmadik országbeli állampolgárokról szóló törvény 51. § (2) bekezdésére figyelemmel kiutasításuk a menedékjogi eljárás lefolytatásáig nem volt közvetlenül fenyegető, ami indokolatlanná tette őrizetük fenntartását. Végül, a Városi Bíróság eljárása, amely egy lakonikus határozatban pusztán azon a formális alapon hagyta helyben őrizetük fenntartását, hogy a menekültügyi hatóság nem kezdeményezte szabadlábba helyezésüket, nem minősült olyan eljárásnak az Egyezmény 5. cikke 4. bekezdésének céljaira „melynek során őrizetbe vételének törvényességéről a bíróság rövid határidőn belül dönt”.

15. A Kormány úgy érvelt, hogy a kiutasítás alá eső kérelmezők őrizete az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének (f) pontja alapján igazolt volt. A Kormány szerint az 55. § (3) bekezdésének kérelmezők általi értelmezése a jog félreértésén alapul. Valójában ez a rendelkezés éppen a Tanács 2005/85/EK irányelve 18. cikkének való megfelelés, azaz annak biztosítása érdekében került becikkelyezésre, hogy senkit ne lehessen kizárólag azon az alapon őrizetben tartani, hogy menedékjog iránti kérelmet nyújtott be. A Kormány hangsúlyozta, hogy az 55. § (3) bekezdése kellően pontos a törvényesség céljaira a Bíróság esetjoga szerinti értelemben, s azt úgy kell értelmezni, mint ami lehetőséget teremt a menekültügyi hatóság számára arra, hogy kezdeményezze a szabadlábba helyezést abban az esetben, ha a

menedékkérő ügye megalapozottnak látszik, nem pedig úgy, mint ami minden, érdemi vizsgálat alá vont ügyben automatikus kötelezettségként írja elő a szabadlábra helyezés kezdeményezését. Bármilyen más értelmezés a rendelkezéssel való, illegális bevándorlók általi visszaéléshez vezetne.

16. A Bíróság észrevételezi, hogy valamely személyt csak az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdésében meghatározott célokból lehet szabadságától megfosztani. A Bíróság megjegyzi: a felek számára közös alap, hogy a kérelmezők őrizetére kiutasításukra figyelemmel került sor. Ezért a jelen ügyre alkalmazandó az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének (f) pontja. Ez a rendelkezés nem kívánja meg, hogy az olyan személy őrizete, aki ellen kiutasítására figyelemmel intézkedés van folyamatban, ésszerűen szükségesnek legyen tekinthető, például bűncselekmény, vagy szökés és elrejtőzés megelőzése céljából. Ebben a vonatkozásban az 5. cikk 1. bekezdésének (f) pontja az 5. cikk 1. bekezdésének (c) pontjában foglalt védelemtől eltérő szintű védelmet biztosít: az (f) pont alapján mindössze az a követelmény áll fenn, hogy „intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása céljából”. Ezért az 5. cikk 1. bekezdésének (f) pontja céljaira lényegtelen, hogy a kiutasítás alapjául szolgáló határozat indokolt-e a nemzeti jog, vagy az Egyezmény joga alapján (ld. *Čonka v. Belgium*, no. 51564/99, § 38, ECHR 2002-I; és *Chahal v. the United Kingdom*, 15 November 1996, § 112, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-V).

17. A Bíróság azonban megismétli: a Bíróságra tartozik annak megvizsgálása, hogy a kérelmezők fogvatartása „törvényes” volt-e az 5. cikk 1. bekezdésének (f) pontja céljaira, különös figyelemmel a nemzeti rendszer által nyújtott biztosítékokra. Amikor a fogvatartás „törvényességé”-nek a kérdése merül fel – beleértve azt a kérdést is, hogy „törvényben meghatározott eljárás” került-e lefolytatásra –, akkor az Egyezmény alapvetően a nemzeti jogra utal, s a nemzeti jog anyagi jogi és eljárásjogi szabályainak való megfelelés kötelezettségét fekteti le, de ezen kívül azt is megköveteli, hogy a szabadságtól megfosztás az 5. cikk céljával összhangban álljon, amely cél az egyén önkényességgel szembeni védelemben részesítése (ld. *Amuur v. France*, 25 June 1996, § 50, *Reports* 1996-III).

18. A Bíróságnak ezért arról kell megbizonyosodnia, hogy maga a hazai jog összhangban állt-e az Egyezménnyel, beleértve az abban explicite vagy implicite benne foglalt általános elveket is. Ez utóbbi ponttal kapcsolatban a Bíróság hangsúlyozza: szabadságtól megfosztás esetén különösen fontos, hogy a jogbiztonság általános elvének eleget tegyenek. Annak lefektetésekor, hogy szabadságtól megfosztásra csak „törvényben meghatározott eljárás útján” kerülhet sor, az 5. cikk 1. bekezdése nem pusztán a hazai jogra utal vissza; a 8-11. cikkek 2. bekezdésében foglalt „törvénnyel összhangban” és „törvényben meghatározott” kifejezésekhez hasonlóan ez is a „jog minőségé”-re vonatkozik, amelytől megkívánja, hogy megfeleljen a jogállamiságnak, az Egyezmény minden cikkében inherensen

jelen lévő eszmének. A „jog minősége” ebben az értelemben feltételezi, hogy ha a nemzeti jog engedélyezi a szabadságtól megfosztást, akkor alkalmazásának kellően hozzáférhetőnek, pontosnak és előreláthatónak kell lennie ahhoz, hogy az önkényesség minden kockázata elkerülhető legyen (ld. *Khudoyorov v. Russia*, no. 6847/02, § 125, ECHR 2005-... (kivonatok); *Ječius v. Lithuania*, no. 34578/97, § 56, ECHR 2000-IX; *Baranowski v. Poland*, no. 28358/95, §§ 50-52, ECHR 2000-III; és *Amuur*, loc.cit.).

19. A jelen ügyben a Bíróság megjegyzi, hogy a felek között vita van a Menedékjogi törvény 55. § (3) bekezdésének pontos jelentéséről és helyes értelmezéséről – amely jogszabályhely jogalapot szolgált a kérelmezők őrizetének fenntartásához –, s megismétli, hogy a nemzeti jog értelmezése és alkalmazása elsődlegesen a nemzeti hatóságokra tartozik.

20. Amennyiben a rendelkezés kérelmezők általi értelmezése bizonyulna helyesnek, akkor a Bíróság észrevételezné, hogy a kérelmezők fogvatartása minden valószínűség szerint jogalap nélküli volt, így sértette az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését. Azonban, még a rendelkezés Kormány általi értelmezésének a helyességét feltételezve is – vagyis azt, hogy a menekültügyi hatóságnak nem volt kötelezettsége azon menedékkérők szabadlábra helyezésének kezdeményezése, akiknek a kérelme eljutott az érdemi szakaszba –, a Bíróság úgy véli, hogy a kérelmezők fogvatartása nem felelt meg az Egyezmény 5. cikkében inherensen jelen lévő „törvényesség” követelményének.

21. A Bíróság megismétli, hogy a fogvatartás hazai jog szerinti formális „törvényessége” elsődleges, de nem mindig döntő elem a szabadságtól megfosztás indokoltságának megítélésékor. A Bíróságnak arról is meg kell győződnie, hogy a vizsgált időszakbeli fogvatartás összhangban állt-e az 5. cikk 1. bekezdésének céljával, ami – amint az már korábban említésre került – annak megelőzése, hogy személyeket önkényes módon megfossszanak szabadságuktól (ld. fent hivatkozott *Khudoyorov*, § 137).

22. Az önkényesség e területen alkalmazott fogalmát illetően a Bíróság utal az esetjogában (ld. különösen *Saadi v. the United Kingdom* [GC], no. 13229/03, §§ 67 to 73, ECHR 2008-...) kifejlesztett elvekre, és hangsúlyozza: „ahhoz, hogy az önkényesség bélyege elkerülhető legyen, a[z 5 cikk 1 bekezdésének (f) pontja szerinti] fogvatartást jóhiszeműen kell végrehajtani; a fogvatartásnak szorosán kell kapcsolódnia ahhoz a célhoz, hogy megakadályozzák a személy engedély nélküli belépését az országba; a fogvatartás helyének és körülményeinek megfelelőnek kell lenniük, nem feledkezve meg arról, hogy «nem olyanokkal szemben kerül alkalmazásra az intézkedés, akik bűncselekményt követtek el, hanem olyan külföldiekkel szemben akik – gyakran életüket féltve – saját hazájukból elmenekültek» (ld. *Amuur*, § 43); és a fogvatartás hossza nem haladhatja meg az elérni kívánt célhoz szükséges ésszerű tartamot.” Ebben az összefüggésben a Bíróság megjegyzi: nincs meggyőződve arról, hogy a kérelmezők őrizete, amely – állítólagosan kiutasításukra tekintettel, ami azonban soha nem

következett be – öt hónapig tartott, arányos intézkedés volt az idegenrendészeti szakpolitika által elérni kívánt célhoz képest.

23. A jelen kérelem tekintetében a Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmezők őrizetének fenntartására azért került sor, mert a menekültügyi hatóság nem kezdeményezte szabadlábra helyezésüket. A hatóság nemtevése azonban ebben a vonatkozásban nem testesült meg indokolással ellátott, vagy jogorvoslat alá eső határozatban.

24. Könnyen lehet, hogy a kérelmezők őrizetben tartásának indokai a Kormány által hivatkozott indokok – vagyis az Európai Unió követelményeinek való megfelelés, és egyúttal a menedékjogi eljárással való visszaélés megakadályozása – voltak; a Bíróság számára azonban a tény az marad, hogy a kérelmezőket egy hatóság pusztán hallgatása miatt fosztották meg szabadságuktól – ami a Bíróság számára az önkényesség határát súroló eljárás. Ebben az összefüggésben a Bíróság megismétli, hogy a fogvatartás alapos indokolásának a hiánya összeegyeztethetetlené teszi az intézkedést az Egyezmény 5. cikkében inherensen jelen lévő törvényesség követelményével (ld. *mutatis mutandis Darvas kontra Magyarország* 19547/07. sz. kérelem 28. bekezdés, 2011. január 11.; és – az 5. cikk 3. bekezdésének kontextusában – *Mansur v. Turkey*, 8 June 1995, § 55, Series A no. 319-B). Ebből következik, hogy a kérelmezők fogvatartása nem tekinthető „törvényes”-nek az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének (f) pontja céljaira.

25. A fenti megfontolások lehetővé teszik a Bíróság számára annak megállapítását, hogy az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

26. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

27. A kérelmezők fejenként 10000 euró nem vagyoni kártérítést követeltek.

28. A Kormány vitatta az igényt.

29. A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmezők nem vagyoni kárt szenvedtek, és a teljes kért összeget megítéli számukra.

B. Költségek és kiadások

30. A kérelmezők továbbá együttesen 5000 eurót kértek a Bíróság előtt felmerült költségek és kiadások megtérítésére. Ez az összeg a benyújtott munkalap szerint megfelel a kérelmező ügyvédje által kiszámlázandó, 120 eurós óradíjjal számolt 41 órányi jogi munka díjának, továbbá 80 euró adminisztratív költségnek.

31. A Kormány vitatta az igényt.

32. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak annyiban jogosult költségei és kiadásai megtérítésére, amennyiben bizonyítja, hogy e költségek ténylegesen és szükségszerűen felmerültek, s összegüket tekintve ésszerűek. A jelen ügyben – a birtokában lévő dokumentumokra és a fenti kritériumokra figyelemmel – a Bíróság 3000 euró megítélését tartja ésszerűnek az összes címen felmerült költség megtérítésére.

C. Késedelmi kamat

33. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális hitelkamatán kell alapulnia, amelyhez további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG

1. Egyhangúlag elfogadhatóvá *nyilvánítja* a kérelmet;
2. 5 szavazattal 2 ellenében *megállapítja*, hogy az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését megsértették;
3. 5 szavazattal 2 ellenében *megállapítja*,
 - (a) hogy az alperes államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, az alábbi összegeket kell kifizetnie nemzeti valutában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával:
 - (i) nem vagyoni kár tekintetében a kérelmezők számára fejenként 10000 (tízezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;
 - (ii) költségek és kiadások tekintetében a kérelmezők számára együttesen 3000 (háromezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét.
 - (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után.

4. Egyhangúlag *elutasítja* a kérelmezők igazságos elégtétel iránti egyéb követeléseit.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2011. szeptember 20-án, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. § 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Stanley Naismith
Hivatalvezető

Françoise Tulkens
Elnök

Az Egyezmény 45. cikke 2. bekezdésének, valamint a Bíróság Eljárási Szabályzata 74. § 2. bekezdésének megfelelően Jočienė és David Thór Björgvinsson bírák különvéleménye az ítélethez csatolásra került.

F.T.
S.H.N

JOČIENĖ ÉS DAVID THÓR BJÖRGVINSSON BÍRÁK KÜLÖNVÉLEMÉNYE

Nem értünk egyet a Kamara többségével annak megállapításában, hogy az ügyben megsértették az 5. cikk 1. bekezdését. Egyetértünk a többség által az ítélet 16-18. és 21. bekezdésében lefektetett alapelvekkel, de nem tudunk egyetérteni ezen elveknek a kérelmezők ügyére és helyzetére történt alkalmazásával.

Az 5. cikk 1. bekezdése alapján a szabadságtól megfosztás igazolt lehet, amikor az „törvényes” (ld. az ítélet 18. bekezdését), és nem önkényes (ld. az ítélet 21-22. bekezdését). Nem vitatott, hogy a kérelmezők őrizetét elrendelő alaphatározat törvényes volt. A kérelmezők azonban azt állítják, hogy őrizetük fenntartása törvénytelen volt, mivel a Menekéjogról szóló törvény 55. § (3) bekezdését úgy kell érteni, mint ami kötelezettségként írja elő a kérelmezők szabadlábra helyezésének kezdeményezését.

Ebben a vonatkozásban rá kívánunk mutatni arra, hogy amint az az ítélet 8. bekezdéséből kitűnik, a kérelmezők ügyvédje kérte a kérelmezők szabadlábra helyezését. Mivel azonban a menekültügyi hatóság nem kezdeményezte szabadlábra helyezésüket, az idegenrendészeti hatóság

elutasította a kérelmet. Ezen határozatot követően az ügyvéd a kérelmezők őrizetének bírósági felülvizsgálatát kérte. Ezt a kérelmet a Nyírbátori Városi Bíróság azzal az indoklással utasította el, hogy mivel a menekültügyi hatóság nem kezdeményezte a kérelmezők szabadlábra helyezését, az idegenrendészeti hatóságnak nem volt kötelezettsége szabadlábra helyezésük elrendelése, és emiatt őrizetük törvényes volt.

A többség által a jogsértés megállapításának alátámasztására felhozott indokok kétfélének látszanak. Először, úgy tűnik: a többség kételkedik abban, hogy a releváns nemzeti szabály nemzeti bíróságok általi értelmezése helyes. Másodszor, a többség még az értelmezés helyességét feltételezve is úgy véli, hogy a kérelmezők őrizete nem volt összeegyeztethető az Egyezmény 5. cikkében inherensen jelen lévő „törvényesség” követelményével, mert a hatóság nemtevést önkényesnek kell tekinteni, mivel nem öltött testet indoklással ellátott határozatban, és jogorvoslattal sem lehetett ellene élni (ld. az ítélet 23. bekezdését). A többség még azt is hozzátette, hogy egy hatóság pusztán hallgatása miatti szabadságtól megfosztás az önkényesség határát súroló eljárás (ld. az ítélet 24. bekezdését). Ezért a többség arra a következtetésre jutott, hogy az őrizet önkényes volt, így nem volt törvényes.

A hazai jog értelmezését illetően mi megismételjük, hogy a hazai jog rendelkezéseinek értelmezése és alkalmazása a hazai bíróságokra tartozik; a Bíróság itt csak kisegítő szerepet játszik (ld. *Waite and Kennedy v. Germany* [GC], no. 26083/94, § 54, ECHR 1999-I; *Korbely kontra Magyarország* [GC], 9174/02. sz., 72. bekezdés, 2008. szeptember 19.; *Scordino v. Italy (no. 1)* [GC], no. 36813/97, § 140, ECHR 2006-V). A Bíróság nem helyettesítheti saját értelmezésével a nemzeti jog hazai bíróságok általi értelmezését. Ezért a nemzeti jog helyes értelmezéseként kell elfogadni, hogy a kérelmezők szabadlábra helyezésének kezdeményezése nem volt a menekültügyi hatóság kötelezettsége.

Az őrizet állítólagosan önkényes voltát illetően rá kívánunk mutatni arra, hogy a kérelmezők végleges kiutasítására tekintettel elrendelt őrizetbe helyezést tartalmazó alaphatározat törvényessége nem vitatott, csak a fenntartott őrizet azon részének a törvényessége vitatott, amelyik a menedékkérelem érdemi szakaszba lépése utánra esett. A Menedékjogi törvény 55. § (3) bekezdése kimondja, hogy ha a menedékkérő ügy érdemi szakaszba jut, akkor az idegenrendészeti hatóság a menekültügyi hatóság kezdeményezésére az őrizetet megszünteti. Rá kell mutatnunk arra, hogy a törvény nem ír elő feltétlen jogi kötelezettséget a menedékkérő minden helyzetben történő szabadlábra helyezésére, valahányszor egy ügy érdemi szakaszba jut. Az a tény, hogy a menekültügyi hatóság nem kezdeményezte az őrizet megszüntetését, véleményünk szerint nem elegendő ahhoz, hogy a fenntartott őrizet önkényessé tegye. Azt kell feltételezni, hogy ezen körülmények között a fenntartott őrizet ugyanazon okokra alapozódott, mint az alaphatározat. Az ügy irataiban semmi sem utal arra, hogy a

menekültügyi hatóság ebben az ügyben másképpen viselkedett, mint más hasonló esetekben. Továbbá, a kérelmező fenntartott őrizete bírósági felülvizsgálat tárgyát képezte, melynek során a kérelmezők kérelmét elutasították. Végül megjegyezzük, hogy amikor a menedékügyekben alkalmazott őrizet maximális tartama lejárt, akkor a kérelmezőket szabadlábba helyezték (ld. a Menedékjogi törvény 54. § (4) bekezdésének c) pontját, valamint az ítélet 9. bekezdését).

Még ha el is fogadjuk, hogy a hazai bíróság a többség által „formális”-nak bélyegzett érvelés használatára szorítkozott, és hogy a fenntartott őrizet jogalapjának részletesebb elemzése megfelelőbb lehetett volna, ez önmagában nem elégséges ahhoz, hogy a kérelmezők őrizetét – amely egyértelmű jogszabályi rendelkezésen alapult – önkényessé tegye.

Ezért mi arra a következtetésre jutottunk, hogy a kérelmezők fenntartott őrizete – ami nemzeti bíróság által felülvizsgált alaphatározaton alapult – nem volt önkényes, és így nem nélkülözte a jogalapot. Ezen indokok miatt az ügy körülményei alapján nem lehet az 5. cikk 1. bekezdésének megsértését megállapítani.

Úgy véljük továbbá, hogy ebben az ügyben a kérelmezők fenntartott őrizetének jogalapját megfelelőbb lett volna az 5. cikk 4. bekezdése alapján vizsgálni, de ez az aspektus nem került közlésre a Kormány felé.